

FF: ESA003 Seminář k dějinám estetiky, jaro 2008

1. „Vzorec“ a „schéma“ vizuálního obrazu: Ernst Gombrich: Vzorec a zkušenost. *Umění a iluze*; Eco: *Teorie sémantiky*; Peter Burke: *Variety kulturních dějin*; Jan Assmann: *Kultura a paměť*.
2. *Idea a znak* (Platón a označující-označované Ferdinanda de Saussura v *Kurz obecné lingvistiky*).
3. Genetický dějepis umění Vídeňské školy a estetika Otakara Hostinského.
4. Walter Benjamin: „Autor jako producent“ (*Agesilaus Santander*): média, informace, manipulace a propaganda.
5. Josef Durdík a Charles Darwin: pojem „vývoj“ a „pokrok“.
6. *Realita, zobrazení a koncept* ve vizuální tvorbě: „Reálná metafora“ Davida Summersona (Reálná metafora: pokus o novou definici konceptuálního zobrazení.) a „zdokonalování koně“ Ernsta Gombricha (*Meditation on Hobby Horse*).
7. Jan Mukařovský o výtvarném umění (obraz jako znakový systém). Srovnání s texty Karla Teigehe a Vítězslava Nezvala.
8. Renesanční perspektiva a *skutečnost* v obraze podle Pierra Francastela.
9. Zorné úhly skeptika: kritika scientismu a mašínismu v textech Waltera Benjamina (*Umělecké dílo ve věku své technické reprodukovatelnosti*) a Giovanniho Realeho (*Kulturní a duchovní kořeny Evropy – zejm. kp. „Vědecko-technická revoluce a její zvrácené následky“*).
10. Tzv. meziválečná avantgarda podle Olega Suse
11. Klasifikace uměleckých druhů Otakara Hostinského.
12. Totalita černého čtverce: Malevičův suprematismus sebe-prezentace avantgard.
13. „Vznešenost“ abstrakce v malbě: Barnett Newman a Jean Francois Lyotard.
14. *Text, paměť a konstrukce*: Jan Assman a Peter Burke o principu paměti a kultur.
15. Mýty o krásných autech a čistoskvoucím prádle: *Mytologie* Rolanda Barthesa.
16. Surrealistické tělo: interpretace vybraného výtvarného díla (Štýrský, Hoffmeister...) na základě úvah Josefa Vojvodíka v knize *Imagines corporis*.
17. „Boj“ a „Oplodnění“: význam vektoru ve vizuálním zobrazení. Interpretace obrazů Vojtěcha Preissiga a El Lisického.

18. „Poslední bitvy“ ideologií: vizualizace „vítězství“ v československém plakátu po 2. světové válce.
19. „Obrazy dokonalejšího lidstva“: Platónova *Ústava* a *Moderní utopie* H.G. Wellse.
20. „Lež“: Augustinovo pojetí a „kultura lži“ podle kritiků reklamy. (Oliviero Toscani: Reklama je navoněná zdechlina; Jan Stern: Média, psychoanalýza aj. perverze;...)
21. Pojem *katarze*: pravidla a možnosti vnímání uměleckého díla podle Aristotela.
22. Manipulace s divákem: Aristoteles versus Berthold Brecht.
23. Německý film podle Siegfrieda Kracauera na příkladu interpretace filmu *Metropolis (Od Caligariho k Hitlerovi)*.
24. Vnímání a dívání: George Berkeley (*Esej o nové teorii vidění. Pojednání principech lidského poznání.*) a Renaud Barbaras (*Vnímání*).
25. Motiv „systému“ v evropské moderní tradici: *Zámek, Systém* (F. Kafka), *Brazil* (Terry Gilliam, 1985), *Karlíkova továrna na čokoládu* (Mel Stuart, 1971, Tim Burton, 2005).
26. Pojem „otevřené / uzavřené dílo“ podle Umberta Eca – vysvětlení pojmu na vybraném titulu.
27. Opakování: archetypy a seriály (U. Eco: *Jak interpretovat seriály*; Mircea Eliade: *Mýtus o věčném návratu*).
28. Text, obraz a presvaze: od emblematicky k reklamě (Lubomír Konečný. *Mezi textem a obrazem. Miscellanea z historie emblematicky*. Praha : Národní knihovna ČR, 2002; Kress - Van Leeuwen: *Reading Images. Visual communication*.)
29. Interpretace vybraných děl Beneše Knüpfera a Františka Kupky na pozadí archetypu vody a ženy. (Zdeňka Kalnická. *Archetyp vody a ženy*. Brno : Emitos, 2007).
30. Umělecké dílo jako symbol: obraz „American Gothic“ Granta Wooda (1930) v kontextu dobových interpretací.
31. Rozbor vybrané tragédie dle Aristotelovy *Poetiky*.
32. Bohové a Antigona: interpretace Sofoklovy hry se zaměřením na téma titanismu. (Patočka, Jan, *Ještě jedna Antigona a Antigone ještě jednou*. In *Umění a čas I*. Praha, 2004).

33. Výtvarné a kritické dílo K. Hlaváčka.
34. Bergsonovo pojetí komična.
35. F. Nietzsche o tragédii.
36. N. Frye a teorie žánrů.
37. R. Wagner o opeře a dramatu.
38. J. Mukařovský o divadle.
39. J. Mukařovský o filmu.
40. F. X. Šalda o principech a kritériích umělecké tvorby.
41. F. X. Šalda o zásadách kritiky.
42. T. S. Eliot o básnictví a kritice.
43. Mukařovského máchovské studie.
44. Prvky expresionismu v díle R. Weinera.
45. "Okrajové" literární žánry a K. Čapek.
46. Několik pohledů na lidovou slovesnost (B. Václavek, J. Mukařovský, K. Čapek)
47. A. Rodin o umění.
48. D. Diderot o divadle a herectví.
49. Schillerovy úvahy o umění.
50. Umění a hra – H. G. Gadamer a J. Huizinga.
51. J. Ruskin a F. X. Šalda – estetika a etika.
52. Hostinského teorie a estetika hudby.
53. Hostinského teorie a estetika výtvarného umění.
54. O. Zich o dramatu.
55. J. Veltruský o dramatu.
56. Sémiotika divadla I. Osolsobě.
57. Literární estetika Petra V. Zimy.
58. J. Chaloupecký o moderním výtvarném umění.
59. Řecké archaické umění a filosofie (Bouzek, Kratochvíl...).
60. Platón o básnictví a básnících.
61. Symbol a alegorie ve středověké estetice (Le Goff, Huizinga, Duby, Eco, Maritain...).
62. Osobnost umělce ve středověku (Le Goff, Huizinga, Duby, Eco, Maritain...).
63. Středověké estetické cítění (Le Goff, Huizinga, Duby, Eco, Maritain...)
64. F. X. Šalda o impresionismu v malířství.
65. F. X. Šalda o sochařství.

66. F. Nietzsche o R. Wagnerovi.